

Prædiken til Tema-gudstjeneste d.11.4.2010 kl.16.00 i Lyngby Kirke

---

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes:

[Joh 21,15-19]

Som I givet ved, er denne gudstjeneste den sidste i rækken af gudstjenester med temaer inden for kategorien etiske dilemmaer.

Én eftermiddag har det handlet om aktiv dødshjælp, én anden om fosterdiagnostik og endelig én eftermiddag har vi haft besøg af Vridsløselille statsfængsels fangekor til en snak om det arbejde, der gøres i den forbindelse.

I dag runder vi så af – her i kirken med mig, som egentlig ikke ved så meget om etik.

Ja, sikke en salgstale, men det er sandt.

Det, jeg har haft med etik at gøre, har for det meste været i praksis og derfor skal eftermiddagen også have titlen: Etik i praksis.

Altså have en titel, der forhåbentlig lægger op til overvejelser om, hvordan og hvorfor vi forholder os til mennesker og problemstillinger, der bredt formuleret har haft berøring med det psykiatriske eller psykiske problemer på tidspunkter i livet.

...

I min opvækst såvel som i min voksentid er jeg gang på gang vendt tilbage til mit livs forbilleder.

Ikke de store og prominente som kendte skuespillere, fredsforkæmpere eller politiske stjerner med deres glørværdige projekter og ønsker for en stadigt bedre verden.

Nej, mine forbilleder er af en helt anden kaliber. Man kunne kalde dem hverdagens helte – men det tror jeg ikke, de ville synes om, for deres arbejde i relation til mig og, hvad det er kommet til at betyde for mig, har ikke så meget heltens glørværdighed som vejviserens og vejlederens tillidsvækkende og omsorgsfulde vedholdenhed i sig.

Det er mennesker, som nok ikke har vidst, at de kom til at betyde alverden, men som gjorde det ved netop at være et forbillede.

De blev nok et sådant, fordi de var og ikke så meget pga. det de kunne vise frem. Det er dem, der i sig selv og i deres væremåde, gav mig grund til at gøre det samme – til at gøre ligesom dem, eller som lærte mig noget om livet, jeg ikke havde set før.

Uden nu at remse dem alle op vil jeg nævne min tysklærer i gymnasiet, som altid satte niveauet lidt højere, end vi havde forventet, så vi hele tiden vidste, at han ville noget med os.

Og min professor på teologi, som fik det indprentet i mig, at der var brug for teologer som mig.

Og den ven, der i en svær tid smed, hvad hun havde i hænderne og blev ved min side, til faren var drevet over.

En overskrift på disse forbilleder er deres vedholdenhed – og derfor er de ikke som sådan hverdagens helte, der reder dig én gang og derefter lader dig styre på egen hånd ad den vej de har udstukket.

Nej, forbilleder blev de kun pga. deres vedholdenhed overfor mig, og det er grundet denne vedholdenhed, at jeg har kunnet tage ved lære af.

Først under deres vinge, siden flyvende parallelt med dem et stykke af vejen og siden have lært at navigere som dem i et nu rigere og større liv.

Det er mine forbilleder.

Nogle af dem ved, at jeg har det sådan med dem, andre gør ikke. Men jeg ved, at det er sådan fat og derfor blegner billedet af dem heller ikke – for de er på deres egen måde blevet fyrtårne i min fortid, som minder mig om gode tider, der blev til et rigere liv.

Disse forbilleder har om nogen lært mig noget om etik i praksis.

...

Og hvad siger det til os en dag som i dag?

Jo, at vi er påvirkelige væsner, der kan bygges op og pilles ned af de mennesker, vi er omkring. Det har vi alle erfaret fra tid til anden.

Og i evangeliet til i dag ser vi det også:

Det er Peters samtale med Jesus efter opstandelsen påskemorgen, jeg tænker på.

Her har vi Peter, som tre gange må svare Jesus på spørgsmålet om, hvorvidt han elsker ham og tre gange må Peter svare "Ja, Herre, du ved at jeg har dig kær."

Det gør ondt på Peter, at han på den måde skal forsvare eller bevise sin kærlighed til Jesus, som jo er hans ven og hans mester... og ja, også hans forbillede.

Men Jesus gør det for at Peter kan få mulighed for at slippe den skam og dårlige samvittighed, som har fyldt ham, siden den dag i ypperstepræstens gård, langfredag, hvor Jesus skulle for rådet for dér at kendes skyldig i blasfemi – en skyld, der senere skulle få Jesus naglet til korset.

Dér i Kajfas gård bliver Peter tre gange spurgt om han ikke er en af Jesu disciple og på alle tre henvendelser svarer han, at han ikke kender Jesus.

Dette er Peters fornægtelse af Jesus og det bliver til hans gennemgribende ulykke i den tid, der følger.

Med andre ord: han skammer sig så eftertrykkeligt.

Hvordan kan han falde til ro med det, han har gjort?

Det kan han heller ikke – men Jesus kan, og i sine tre spørgsmål til Peter om han elsker ham, bliver skammen over at have fornægtet Jesus manet i jorden. Nu kan han lidt igen.

...

Men hvad har Peter og Jesus nu med mig og mine forbilleder at gøre?

Jo, at Jesus er et forbillede for Peter, det vidner alle evangelierne om med sætninger som:

Gå hen, og synd ikke mere, eller en discipel står ikke over sin mester, men enhver, der er udlært, skal være som sin mester, eller Som jeg har elsket jer, skal også I elske hinanden. Deraf kan alle vide, at I er mine disciple: hvis I har kærlighed til hinanden.

Men i vores sammenhæng i dag er Jesus ikke som sådan Peters forbillede men mit, og det han gør ved Peter bliver gjort, for at jeg senere kan gøre det overfor dem, jeg er iblandt.

Som Jesus opstod fra de døde, opstår Peter i denne fortælling.

Han kaldes tilbage til livet, idet Jesus ser ham, ser hans elendighed og ser den situation, som Peter er i og som han ikke selv kan komme ud af.

Med sine Spørgsmål til Peter tilgives Peter sin fornægtelse og kaldes tilbage til nærværet med Jesus.

Han trækkes ud af livets død og ind i livet igen.

Livets død som i ked af det hed, sorg, angst, fortvivlelse, ensomhed, depression og opgivenesshed.

Alt dette byder Jesus trods og giver Peter livet igen.

Alle, der har oplevet depression og angst ved, hvad det vil sige at blive fri af dens greb og få lov at trække vejret igen. Og det er det, der sker med Peter.

...

Det som så er så fantastisk ved fortællingen er, at Jesus ikke kommer til Peter som hans Gud. I strålepragt og ophøjethed... som en hverdagens helt. Nej, han kommer til ham som det menneske, han også er – for at vi skal kunne tage ved lære og siden gøre som ham.

...

Som Jesus er menneske i forhold til Peter, er jeg et menneske i forhold til mine kære.

Og som dette menneske har jeg af Jesus lært, at det står i min magt at gøre en forskel.

At se den, der er ensom, se hendes elendighed og den situation, hun er i og som hun ikke kan komme fri af.

Jesus viser mig, at også vi mennesker kan være den, der trækker den, der er i angst og smerte, ind i livet igen væk fra ensomhed, sorg, angst, fortvivlelse, depression og opgivenesshed.

Og dette er vel: etik i praksis.

I elsker, fordi jeg elskede jer først, siger Jesus. Vi kan give liv til andre, fordi han gav os livet først.

...

Mine forbilleder er alle mennesker, der på en eller anden måde har givet mig liv.

Enten som i nyt liv sammen med alt det andet, eller nyt liv dér, hvor jeg var død i livet.

For at dø livets død er ingen af os sikret imod – men ved Jesus har vi lært, hvordan vi kan give livet tilbage til dem, der har brug for det.

Hvordan vi kan virke til opstandelse for dem, der har mistet grebet om tilværelsen.

Amen.